

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.—	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.—	Félévre — — — — 7.—
Egész évre — — — — 12.—	Egész évre — — — — 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Az udvari lakáj.

Budapest, január 15.

Lakájnak lenni lehet jó és hasznos dolog, de a lakájság sohasem tartozott azon állások közé, amelyekről az emberek csak némi tisztelettel is szoktak megemlékezni. Hitvány és megvetett mesterségnek tartották emberemlékezet óta. És ez nem is lehetett másképp, mert hát tulajdonképpen mi is az a lakáj? Körülbelül azt a szerepet tölti be a nagyuraknál, amit a kutya a szegény embernél. Körülbelül csak, ismételjük, mert míg a kutya vesz bátorságot legalább arra, hogyha gazdája oldalba rugja, morogjon, addig a lakájnak szó nélkül kell eltűrni ura szeszélyeit. De éppen, mint a kutya, úgy lesi gazdája minden szempillantását s egész életét arra fordítja, hogy kiszimatolja annak jó és rossz kedvét, hogy azután ahhoz alkalmazza magát. Ezért aztán, mint a kutyanak, hol jó, hol rossz bánásmód jut osztályrészül. Egyszer csontot kap, másszor húst, egyszer ajándékot, másszor pofont. Hát bizony az ilyen állásra nevelődni kell, mert a természet eredetileg minden emberbe bizonyos fokú önérzetet olt, ennek pedig a lakájból pusztulnia kell, mert különben nem lesz, nem lehet lakáj.

És éppen, mert a magyar emberből soha sem lehetett kiölni teljesen az önérzetet, sohasem volt jó és kedves lakáj. Annál inkább az osztrák. De el is vette mindegyik a maga jutalmát. A hüszke és önérzetes magyart azóta, mióta a végzet a Habsburgokat ültette a nyakunkba, mindig üldözték, míg a szolgálalkú osztrákot örökösén dédelgették. Mert nem a férfias hűség kellett az uralkodóháznak, hanem a szolgálki megalázkodás. Erre pedig a magyar nem, vagy csak ritkán volt kapható.

Csodálatos azonban, hogy az újabb korban szörnyen megpuhult a magyar gerince. Mind többen és többen akadnak olyanok, mint aminő az Ezopus kutyája volt, hogy inkább viselik nyakukon a láncot a koncert, semhogy esetleg koplalanak, de szabadok legyenek, mint ugyancsak az Ezopus farkasa. A nyakas magyar szívesen beáll udvari lakájnak, csak hogy fényhez, hatalomhoz jusson. Egyik ijesztő példája ennek a lakájtermészetnek gróf Tisza István, a miniszterelnök. Erről az emberről sokan azt hitték újában, hogy férfi és magyar és ime mai beszéde után kiszült, hogy alázatos szolgálja a császárnak és Pitreich hadügyminiszter urnak. A Körberrel való viaskodásában önérzetet mutatott, hősként szerepelt, de nem azért, mert önérzete és hazája iránti kötelessége így parancsolta, hanem mert ura megengedte neki. Jól szemügyre véve a dolgot, most úgy tűnik fel ez az egész Körber-Tisza béka-egér harc, mint mikor a gulyás egymásra uszítja kutyáit, mikor aztán már nagyon is kezdenek marakodni, rájuk küldi bojtárját,

hogy ugrassza szét őket ostorával. Az meg is teszi, de mert az egyikre haragszik, mindig annak a nyaka közé csördít. Az ebek szét is válnak és mi történik? Nem a kimélt, hanem az elvert eb somfordál oda a bojtárhoz, ugrándoz körülötte, nyalja a kezét, azért, hogy ne bántsa tovább, míg a másik egyszerűen félre áll, tudván, hogy úgy sem léssen bántódása.

Jön Pitreich, elveri Tiszát és Tisza ahelyett, hogy szikrázó foggal, mint a sebzett farkas, megrohanná, megdicséri, bókol neki, bár meghazudtolja mindazt, amit Tisza a nemzeti vívmányok dolgában uton-utszélen hirdetett. E mellett keresztül gázol törvényeinken, fittyet hány közjogunknak. És mindezt miért? Hogy megtarthassa a hatalmat. És pártja, a hirhedt szabadelvű párt, ahelyett, hogy lángba borulna arca a szegénytől, még éljennel kíséri vezérét a rettenetes megalázkodásra Pitreich ur előtt. De hát az ilyesmihez szokva vagyunk attól a szolgálcsapattól, de vajjon hol marad a haza és függetlenség szent nevéből elősködő Kossuth-párt? Elvesztette a hangját, hallgat, pedig ugyancsak öblös torkokkal rendelkezik. Hanem az a paktum, az a paktum, no meg a mandátum! Undo-ritó látvány.

Am garázdálkodjék tovább Pitreich ur és a szoldateszka, most van módja benne. A lakájok engedelmesek, féltik a koncót. Csakhogy ne fedjék el, hogy Magyarországon még önérzetes férfiak is teremnek s ha egyszer azok találják kezükbe venni a kormány rudját, úgy szét találják verni azt a szolgálhadat, hogy hirmondó sem marad belőlük. És bizony-bizony szükségük lenne még azokra a szegény bakákra a hadügyminiszter urnak, akiket most oly könnyedén tömlöcre vettet, amiért keserűségüknek hangosabban adtak kifejezést, mint azt a mindenek felett való reglement megengedi, ha a sors úgy hozza magával, hogy legény kell a gátra. Mert azoknak a szerencsétleneknek hatalmas izmai sokkal jobb védői veszedelem után trónnak, hazának, mint a szolgálki éljenző üvöltései, bármilyen messzire hallatszassanak is el.

Budapest, január 15.

A képviselőház legközelebb holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, melyen a Teleki Sándor gróf lemondása folytán megüresedett jegyzői állást s több megüresedett bizottsági tagságok töltenek be választás útján. Napirendre van tűzve még az ujoncmegajánlási javaslat.

A tisztviselők pótléka a főrendiházban. Az állami tisztviselők pótlékára vonatkozó törvényjavaslatot a képviselőház elnöksége átküldötte a főrendiház elnökségének s a főrendiházban azonnal intézkedtek, hogy a törvényjavaslat mielőbb plenáris tárgyalás alá vétethessék. A főrendiház pénzügyi bizottsága már ma délben összeült, hogy a törvényjavas-

latot tárgyalás alá vegye. Ezen az ülésen tárgyalják a főrendiház számadásait és a főrendiház tisztviselőinek adandó fizetési pótlék kérdését is. A képviselőházi tisztviselők a pótlékot még a múlt év utolsó napjaiban megkapták, a főrendiházban azonban a dolog csak most fog elintézését nyerni. A plenáris ülés, amely az államtisztviselők fizetéspótlékára vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalja, a jövő hét elején lesz; az ülés napja még nincs megállapítva.

A király személye körüli miniszter. A bécsi Allgemeine Correspondenz közli: Beavatott helyen biztosra veszik, hogy gróf Khuen-Héderváry volt miniszterelnököt február vége felé kinevezik ő felsége személye körüli miniszterré. Gróf Khuen-Héderváry e hó 20-ikán üdülés végett Egyiptomba utazik s a jövő hónap vége felé tér vissza. A volt miniszterelnök az uralkodónak egyenes kívánságára fogadja el a miniszterséget.

Krónika.

Budapest, január 15.

Pitreich beszéde és Tisza válasza foglalkoztatja még mindig a politikai világot. A biggadtabb politikusok Pitreichot nem tartják Magyarországra elfogultnak, vagy pláne magyarfalónak, sőt igen méltányos embernek és mindenek fölött jó katonának ismerik s épen ezért sokak előtt meglepő volt, hogy ily tapintatlan kijelentéseket tett. Azt hozzák fel Pitreich mellett, hogy ő most csak taktikázott; majd a reformok gyakorlati végrehajásánál meglátjuk, milyen jó emberünk nekünk. Hát ha csakugyan taktikázott, akkor nekünk rosszul taktikázott, mert olajat öntött a tüzre, aminek csak Ausztria örülhet. Ami azonban ott jó taktika, itt rossz taktika, vagyis egyszerre két gazdának nem lehet szolgálni.

Fennáll tehát nálunk az a helyzet, hogy a két ország kormánya egymást állandóan sakkban tartja. Aki középen áll, az beszélhet ide vagy oda, valahol bizonyosan megtámadják érte. Pitreich ezzel bizonyára előzetesen leszámolt, mikor kijelentéseit tette, most tehát a politikusok Tisza felé fordulnak s őt okozzák langyos visszautasításért. Annyi bizonyos, hogy a miniszterelnök is zsák-utcában volt a hadügyminiszter kijelentésével szemben s ezt a zsákutcát éppen ami különös és szerencsétlen parlamenti viszonyaink hátrólják. A miniszterelnök egyrészt — közvetlenül a delegacionális tárgyalások előtt nem akart konfliktusba keveredni a hadügyminiszterrel, kit ő jó katonának, jó indulatu embernek s legfeljebb gyöngé közjogásznak ismer. Ez bizonyára erősen komplikálta volna az amúgy is zavaros politikai helyzetet. Más oldalról tekintve a viszonyokat, volt még egy körülmény, mely a miniszterelnök kijelentéseit erősen befolyásolta s ez az, hogy a miniszterelnöknek lehetetlen volt Pitreich közös hadügyminiszter kijelentéseinek oly értelmezést adnia, mely a helyzetet még jobban kiélesítette volna. S ennek a ténynek már mélyrehatóbb okai vannak. Az obstrukció mostanában — érezve kimerültségét — görcsösen kapaszkodik minden oly témába, mely életét meghosszabbíthatja s amelylyel némi hatást remélnek gyakorolni a máris igen fáradt közvéleményre. A politikai világ azon tagjai tehát, kik a békét már szívük mélyéből óhajtják, for-

mális téllenségre vannak kárthatva, mert — ha egynémely esemény ki is hívja kritikájukat — hallgatni kénytelenek, vagy még esetleg kisebbíteni is a dolog fontosságát, nehogy az éhes obstrukciónak újabb lakomát legyenek kénytelenek feltálni.

Ebben találjuk mi Tisza közömbös feleletének némileg mentő megválasztását. A miniszterelnök — bár a Körbernek adott választát mérlegelve, azt hisszük, keményebben is meg tudott volna felelni a hadügyminiszternek — kerteini volt kénytelen, nehogy egy nem rosszhiszemű járatlanság reparálása fejében újabb bonyodalmakat idézzon elő.

Igy sül el az obstrukciónak minden fegyvere visszafelé s még az is bekövetkezik — amint máris bekövetkezett — hogy az országon ejtett sérelmet a parlament anarchiája által zaklatott kormánynak nincs mersze kellőleg reparálni. Sőt a mai puszkaporos világban még azok a politikailag függetlenebb elemek is kerülik az újabb sérelmi tételeket, melyek rendes parlamenti viszonyok között semmiesetre se nyugodnának bele a dolgok illetén elintézésébe. Pedig bizonyos, hogy a szabadelvű pártban is sokan vannak olyanok, akiket, mint bennünket, a Pitreich-ügy elintézése nem elégitett ki.

A Pitreich-ügy foglalkoztatta ma a képviselőházat s felszólalásra készítette Apponyi Albert grófot is, kinek nagyérdekű fejtegetései ezt az áldatlan és politikai munkálkodásunkon újabb kolonként lógó kérdést végérvényesen letárgyalták. Apponyi gróf véleménye igen érdekesen és jellemzően tükrözte vissza a közhangulatot, mely bár teljesen átérzi azt a sérelmet, melyet a hadügyminiszter felfogása okozott, lehetetlennek tartja a mai progresszív viszonyok között az örökös sérelmi politika hangoztatását. Apponyi beszédén — bár benne volt a Pitreich-féle felfogás kemény és tárgyilagos kritikája — egy gondolat vonult végig s ez, hogy *legyen világosság*, lássuk meg először az engedményeket teljes világításban s azután beszéljünk a sérelmekről. Apponyi a maga részéről is kijelentette, hogy ha akkor azok az engedmények nem lesznek kielégítőek, ő is a küzdelem híve lesz, de a munkát el-olstruálni, ezt helyesnek nem tarthatja. Apponyi gróf fejtegetései még a szabadelvű-párt nagy részére is kedvező hatást tettek s természetesen csak éppen az obstruálóknak nem tetszettek.

Tisza István válaszában többet, mint Apponyi, nem mondott, legfeljebb Pitreich iránt volt elnézőbb, ki az udvariasságot máris honorálta. A hadügyminiszter — az osztrák delegáció mai

ülésén — a leglojálisabban nyilatkozott s a differenciákat a két nyelv (az osztrák nyelv és a magyar nyelv) közti különbségekre háritotta, vagyis hogy a *nemzet és nemzetiség* kifejezései osztrák nyelven meg nem különböztethetők.

Ezzel tehát a Pitreich-intermezzo nagyjából el van intézve s a politikai világ most teljes érdeklődéssel s felszigazott kritikával várja a magyar delegációk üléseit, hol az engedmények legutolsó és visszavonhatatlan formájukban fognak szönyegre kerülni. Ugy lehet s adja Isten, hogy akkor majd Bécsben kezdjék szidni Pitreich urat, ki jelenleg két meredély között balanszirozik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 15.

Ma valóságos ostrom alá vették a háznagy hivatali karzati jegyek miatt, mert már tegnap híre terjedt, hogy a képviselőház mai ülésén gróf Apponyi Albert föl fog szólalni. A nemzeti ideálok e fenkölt szellemű vezére, valahányszor hangoztatja szavát a nemzeti jogok védelmében, mindig esemény, amire legelismerőbb jelenség az, hogy ily napon zsufolásig megtelnek a karzatok hallgatóközönséggel. Ma is a szebbnél szebb női arcok, pazar toilletkekben lepték el a karzatokat s a nemes grófot feszült figyelemmel hallgatták, hogy veri vissza a közös hadügyminisztert kalandozásaiban a magyar közjog teréről.

A mai üléstről szóló tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Esztvázy Kálmán gróf, Szóts Pál és Pótkay László.

Elnök: Az ülést megnyitja, hitelesíteti a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. Előterjeszti az irományokat. Következik napirend szerint az

ujoncmegajánlás.

Bakonyi Samu: Szándéka volt különben is felszólalni a javaslat ellen, de most, hogy a közös hadügyminiszter támadásokat intézett a magyar közjog ellen, amelyeket a miniszterelnök nemcsak hogy vissza nem vert, sőt azonosította magát velök, kettős kötelessége, hogy szót emeljen ez ellen.

Boncolás alá veszi a miniszterelnöknek tegnapi kijelentését, amelyben a hadügyminiszternek a néphadseregre vonatkozó nyilatkozatát védelmébe vette. A miniszterelnök igen jó pedagógnak bizonyult, mikor a német nyelv szűkszavuságának tulajdonította a *«nation»* kifejezést. De ez tévedés, mert a

hadügyminiszter beszédének más részében már a *«Nationalität»* kifejezést használja, tehát tud ő disztigválni, ha akar. De hogy a cseh hadparancsban foglalt néptörzs kifejezés ismétlődött meg Pitreich kijelentésében, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a hadügyminiszter nyilatkozatában a német, magyar, cseh és lengyel után az *«und so weiter»* is következik. Az a kiváló katona, mint aminőnek a hadügyminiszter festette le a miniszterelnök, tudhatná, hogy az osztrák-magyar hadsereg két államé s nem a nemzetiségeké. (Zajos taps és helyeslés a baloldalon.) Nem fogadja el a javaslatot.

Gróf Apponyi Albert: Az ujoncmegajánlási javaslatot, eddigi eljárásához híven, ezuttal is elfogadja. Nem is akart bővebben nyilatkozni, de az osztrák delegációban történtek készítik őt arra, hogy az ott elhangzott beszédekkel, különösen pedig a hadügyminiszter nyilatkozatával foglalkozzék.

Azt hiszi, hogy azok után, amiket a miniszterelnök itt a Házban közjogi felfogásáról előadott, vagy az osztrákok tévedtek, mikor helyeselték Pitreich nyilatkozatát, vagy a miniszterelnök, aki megnyugvással vette azt.

Rakovszky István: Kossuth is megnyugvással vette.

Rákosi Viktor: Az nem igaz. (Nagy zaj.)

Apponyi Albert gróf: A miniszterelnöknek igazat ad abban, hogy a hadügyminiszter minden szavát nem lehet a politikai és közjogi mérlegre helyezni, de viszont ezen engedmény sem lehet határtalan, mert nem lehet feltételezni egy oly kiváló intelligenciájú és tehetséges emberről, mint a hadügyminiszter...

Rákosi Viktor: Ez is az első eset.

Apponyi Albert gróf: ... hogy éppen az ellenkezőjét mondta annak, amit mondani akart. Nem lehet szó nélkül hagyni többek között azt a definíciót sem, hogy a hadsereg sem a németeké, sem a magyaroké, sem más nemzeteké, hanem közös hadserege az összes nemzeteknek. Az 1867. évi XII. törvényeikk 11-ik szakasza ezzel szemben világosan elismeri a magyar hadsereg létezését, amely az összes hadsereg kiegészítő része. A hadügyminiszter tehát világosan a törvény ellen beszélt és beszéde csak hű visszatükrözése az illetékes körök azon felfogásának, amely csak olyan hadsereget ismer, amely a két államban élő összes nemzetiségeknek a hadserege. Az osztrákok tehát egy centralisztikus föderalisztikus összbírodalom egységes hadseregének fogalmából indulnak ki és mindig csak nagy kinnal sikerül egy oly modus vivendi találni, amely az összetűzéseknek elejét veszi. Mintán ez a folytonos surlódás nem mai keletű, nem is hibáztatja érte a mostani kormányt, de annyit kér, hogy az egyenetlenségnek ezen forrása egyszer már végre elzárassék.

A hadügyminisztert informátorai tévedésbe ejtették abban is, hogy Deák vagy Andrássy Gyula gróf a német szolgálati nyelv érdekében érveltek volna. Egyik államiról sem bolygatta a tényleges állapotot, annak fenntartásába belenyugodtak ugyan, de nem

Magyar Írók Színháza.

— A *Magyarság* tárcája. —

Írta: Prém József.

Mig a politika meddő viták posványában tengődik, addig egy nagy átalakulás készül az irodalmi világban.

A léha, idegen, nemzetrontó iránynak, mely főleg színházainkat megmételtyezte és egész szellemi világunkat megsemmisítéssel fenyegette: valósággal hadat üzent a komolyabb írók egész gárdájára, mely a szellemi ujjáébredés nagy művét véghez akarja vinni.

Hónapokon át zajtalanul végezte a kezdés előmunkálatait ez a társaság. Oly férfiak álltak a mozgalom élére, mint *Berczik Árpád* és *Herczeg Ferenc*, akik mindketten a nemzeti irány lelkes előharcosai, és követték őket, szövetségre léptek vele mindazok, akiknek nemes vágya, hogy irodalmunk mai törekvései közt ne szakadjon el végképp a magyarosság hagyományaitól, hanem az európai látókör elfogadásával a nemzeti vonásokat is híven megtartsa és ezeket tovább fejleszse.

Nincs semmi értéke az oly irodalomnak, mely semmi más, mint az idegennak utánzása és hozzágyöngye, halvány, eltorzított másolása. Miért lettek világhírűvé kisebb nemzetek írói, mint a svédeké, norvégoké, dánoké? És miért az olyan, bár nagyságra nézve óriás, de nyelve révén mégis távol álló nemzeté, mint az orosz? Azért, mert ezek

az írók mind híven tüntetik fel népük legsajátabb erkölcsi, szokásait, egész lelkét.

A külföld csak azt méltányolja az idegen íróban, ami eredeti, ami nem a külföld majmolása. S ez a méltánylás vagy elítélés a legbiztosabb fokmérő arra, hogy az idegenre fordított magyar íróknak, költőnek mennyi az igaz értéke.

Maholnap azonban regényeink, költeményeink, színműveink oly kevésbé eredetiek és magyarok, hogy inkább német vagy francia művek fordításainak tetszenek.

Legborzasztóbb az idegen befolyás a színirodalom terén s a színházak műsorában.

Ennek a veszedelemnek gyors elhárítása végett alakult a *Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete*, melynek egyik elrendő eszménye, a többi közt, olyan színháznak a létesítése, mely kizárólag hazai műveket adjon elő.

Ennek a színháznak a neve már kész program s azért *Magyar Írók Színháza* lesz a neve.

Miért szükséges ez a színház?

A Petőfi-Társaság nagygyűlésén ékes szavakkal, meggyőző érveléssel, lelkes előadásban és megújuló tetszés, helyeslés közt kifejtette Herczeg Ferenc sokféle okait.

Megdőbbentő igazsággal és dicséretes bátorsággal ostromozta az egymással versenyző, tisztán üzleti sikerre törekvő magán-színházak működését.

Ennek a vetélkedésnek az oka az, hogy «a fővárosi színművészet ma egészben véve a külföld legesekélyebb és legértéktelebb drámai termékeinek lerakódó helye», — oly állítás,

melyet éppen a mi lapunk is minden alkalommal hangoztatott. Elenyésző szigetke e mindent elöntő áradat közepén a klasszikus művek ápolása. És tehetetlen, könnyen elsodorható zátonyka a hazai drámairodalom, mely nem tud kivirágzani.

A színházak igazgatói csak arra néznek: mivel képesek közönséget csöditeni?

«Egyik-másik a tömeg legalantasabb ösztöneinek legyezgetéséig és fejlesztéséig sülyedt. A tömeg — még a frakkos és selyemruhás tömeg is, mindenütt egyforma. Jóra és rosszra egyaránt hajló, akár a gyermek, könnyebben lealacsonyítható, mint fölemelhető. A színház a tömeg izlésével mentegeti magát, közbe rendszeresen rojtja az izlést. Színház és közönség kölcsönösen tásztják és vonszolják egymást az izléstelenségek oly mélységei felé, ahol a művészet vagy irodalom szó pusztá említése is visszaélés.»

Évek óta mást sem kapunk, mint oly darabokat, melyek Párisban is a leghírhedtebb színházak, vagyis inkább mulatók érzékisiklandoztató és közönség csöditő csalátke voltak. Ezekben a darabokban, igaz, van technikai készség, sokat is tanulhatunk tőlük, kivált a kompozíció megalkotására nézve, de sem az a boszorkányság, sem az alkalmi ötletek, melyeket egyik-másik francia író akár a szemfényvesztő bámulatos bőkezűséggel szór el, mindez a sok ügyeskedés még sem *irodalom!*

Sajnos, a mi fiatal nemzedékünk tagjai éppen ezeket a lélek nélküli külsőségeket sajátítják el.

ismeri egy olyan beszédüket sem, amelyben exasse, vagy egyáltalában foglalkoztak volna a nyelvkérdéssel.

Tehát már a nyelvkérdésbe sem fedt egymást a hadügyminiszternek álláspontja azzal az állásponttal, amelyhez a szabadelvűpárt programjának összeállításánál én is hozzájárultam és amely tisztán opportunistikus és halasztó természetű.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Opportunistikus, de nem halasztó természetű! (Nagy zaj balfelől.)

Báró Kaas Ivor: Annál rosszabb, akkor lemondó természetű!

Gróf Apponyi Albert: Akkor legalább merem állítani, csak e tekintetben nincs egyértelműség a szabadelvű párt tagjainak fellegében. (Ugy van! balfelől.)

Ivánka Oszkár: Változik az időről-időre!

Gróf Apponyi Albert: De menjünk tovább. A szabadelvű párt programjában előkelő helyet foglal el a magyar honosságú tisztéknek visszalépése a magyar csapatokhoz.

Nézők most ezzel szemben a hadügyminiszter ur álláspontját (olvassa).

Hát t. képviselőház, auf ein Princip. Hiszen a magyar törvényekben éppen az az elv van kimondva (Ugy van! balfelől.) Lehet aztán arról szó, hogy ezen elv alól lehet bizonyos kivételeknek helye, ezeket a kivételeket azonban aztán ismét a törvényben kellene megállapítani, ezzel szemben a hadügyminiszter ur három korlátot szab ezen elv megvalósításának.

Különösen az egységes konkrét átalakításra nézve megjegyzést kell tennem, amely abban áll, hogy mi ezzel az egységes konkrét státussal mindig akkor találkozunk, mikor abból valamely nemzeti követelményünk megtagadására vagy meghátrálására kell következtetést vonni. (Igaz! Ugy van! balfelől.) de megszűnik ennek hatályossága akkor, mikor abból a nemzetre előny származhat. Igazolni fogom azt, amit mondtam. A tábornoki kar a közös hadsereg és a honvédség között szintén egy egységes konkrét státust képez. Mondják még nekem akár a t. miniszterelnök ur, akár a t. honvédelmi miniszter ur, hogy miért történik az, hogy mikor a honvédséghez áthelyezik a jelesebb magyar honosságú tábornokokat, azokra nézve a honvédséghez való áthelyezés a hadosztályparancsnoksággal az ő katonai pályájuk sirhadólságát jelenti. (Igaz! Ugy van! balfelől.) és hogy az egyetlen mádi Kovács György kivételével a konkrét státus egységének nagyobb dicsőségére sohasem történt meg az, hogy egy magyar tábornok, aki a honvédségnél a hadosztályparancsnoki állást a legnagyobb képességgel, lelkiismeretességgel és eredménnyel tölti be, a hadtestparancsnokságig feljut. Ha van egységes konkrét státus, akkor annak érvényesülni kell akkor is, amikor abból a magyar nemzetre előny származhatik. (Helyeslés balfelől.)

Átérve a katonai oktatás kérdésére, megjegyzem, hogy sem Magyarország jogos igényeinek, sem magának a szabadelvű párt által felállított katonai programnak eleget nem tettek.

Már egész kis gárdája van a magyar operette-íróknak, kik messze elkerülik a hazai tárgyakat, hanem idegen országokban kalandoznak, idegen alakokat szerepeltetnek, idegen és tegyük hozzá alantas szellemet csempésznek a magyar színpadokra.

Persze, könnyű a kész idegen mintákat utánózni.

Aztán a bohózat-íróink! Ők is csak az ideget utánózzák. Könnyű szerrel átveszik az idegen sablont és amit alkotni vélnek, abban semmi nemzeti, semmi magyar nincs. Színházaink igazgatói csak az alsóbb genre-t szeretik, ezzel spekulálnak a közönség izlésére és erszényére s azért a fiatal írók, kik e színházak számára dolgoznak, mi mást írnának, mint selejtes operette-librettókat és frívól erkölcsiellen bohózatokat. Ez az üzleti érdek máris megromtatta azt a tehetséges fiatal írók, kitől oly sokat vártunk s aki legújabb színpadi munkájában a magyar bohózat cégére alatt már a francia bohózatot (mindenfélétől) s az angol clown-operette-t (ennek gimnasztikai mutatványai) egyszerre utánózza.

A Magyar Írók Színházára azért égető szükség van. Böven kifejttem más alkalommal ennek célját. Most csak örömmel jegyzem fel, hogy alapítására már széles mozgalom indult meg. A nemzeti szellem ujjábredését pedig szívből üdvözöljük!

Arról, amit a hadügyminiszter a kadétskolákra nézve mond, nem szólok, mert teljesen igaz, amit a miniszterelnök ur mondott, hogy t. i. azoknak a fejtetéseknek az értéke a szabadelvű párt programjában foglalt intenciókkal megegyező, vagy meg nem egyező volta csak akkor lesz megbíráható, ha tüzetes felvilágosítást, ha konkrét adatokat fogunk kapni, hogy minő tantárgyak azok és itt előre figyelmeztetem arra, hogy nemcsak a tantárgyakat, de főleg és első sorban a tanórák számát is tekintetbe kell venni. (Helyeslés balfelől.)

De t. képviselőház, annál meglepőbb volt reám nézve az, mit a közös hadügyminiszter ur a reáliskolákra vonatkozólag mondott.

Azt mondja a közös hadügyminiszter ur, hogy az alreáliskolákban a jelenlegi tantervnek a módosítása csak abban állana, hogy a magyar nyelv intenzívebb művelése vétetik célba. Ez az első két osztályban csak egyes órákban történne és csak a harmadik és negyedik évfolyamban történne az, hogy egyes tantárgyak «Einige Gegenstände» magyarul adassanak elő.

Ivánka Oszkár: Van egy kis különbség!

Holló Lajos: Milyen személyesítés ez!

Apponyi Albert gróf: Ha itten, t. képviselőház, nincs hiba a lapok jelentésében, hát akkor a nyilatkozatok az a része egyenesen megdöbbentő. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Előre becsátom, t. képviselőház, hogy a katonai alreáliskolákra nézve tulajdonképpen az a hitem: *ceterum censeo delendum esse*, különösen, ha azok közös intézetek. Ha ezek, mint közös intézetek léteznek, ezen alreáliskolába olyan gyerekek jönnek be, akik egyenesen a magyar nevelésből mennek oda.

Báró Kaas Ivor: Dehogy onnan!

Gróf Apponyi Albert: ... hogy ha Magyarországból jönnek ...

Báró Kaas Ivor: Igen, de nem onnan hozzák be!

Gróf Apponyi Albert: Ha az a vezérszempont — amint a szabadelvű párt katonai programjának ezen pontján, az volt az egyik vezérszempont — hogy az ezen intézetekbe belépő ifiak nyelvi nehézségekkel ne küzdjenek, hát hol van inkább szükség arra, hogy a tantárgyaknak, itt azután majdan összességé magyarul adassék elő, mint éppen az alreáliskolák első két osztályában?

Ha itt nem forog fenn hiba a hadügyminiszter ur beszédének reprodukciójában, nem vagyok képes megérteni a szabadelvű párt katonai programjában foglalt intenciókkal azt, hogy a katonai alreáliskolákban a magyar nyelv oktatásával ekként bánjanak el. Ezek után nem csodálkozom azon, hogy azok az osztrák pártok, amelyek az osztrák delegáció költségvetési bizottságában összegyűltek, a legnagyobb lelkesedéssel és elragadtatással szavaztak bizalmat a hadügyminiszternek. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) hogy különösen megnyugtatótunk magat, ámbar mégis még némely aggodalom fenntartásával, egy szintén nagyon tiszteletré méltó, nagyjelentőségű férfi, a volt osztrák igazságügyminiszter (Mozgás balfelől.), akinek közjogi kezdeményezése odáig indult, hogy ő szerinte a hadsereg tagjai polgári életükben lehetnek ugyan nemzet szerint állampolgárok (Elénk derűltség és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon), összes polgári vonatkozásaikban: «in allen Zivilen Beziehungen; dass jedoch in der Armee in allen zuständiges, allen gegebenen militärisches Bürgerrecht existirt.» (Mozgás és élénk derűltség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rákosi Viktor: Kitérni való! Legelőre kell küldeni!

Pap Zoltán: Az osztrákok már egészen megboldultak! (Mozgás a jobboldalon.)

Rákosi Viktor: Ez a döntő körök gondolkozása! Az osztrák császár is így gondolkozik. (Mozgás és zaj a jobboldalon. Elnök cseppet.)

Buzáth Ferenc: De nem lehet nyugodni; lesz új választási törvény.

Rákosi Viktor: Az osztrák császár is így gondolkozik! Kedves embere különben az igazságügyminiszter. (Mozgás a jobboldalon. Zaj. Elnök cseppet. Halljuk!)

Gróf Apponyi Albert: Mondom, nem csodálkozom annyira azon, hogy azok. (Halljuk! Halljuk!) akik ilyen felfogásokból kiindulva abból a minálunk reményként derengő új nappól, hogy Magyarország nemzeti és közjogi igényei nagyobb mértékű kielégítést fognak találni a hadsereg intézményeiben, csak aggodalmakat merítettek, hogy azok ezen aggodalmakban magukat megnyugtató érezhetik. De én azt találok, hogy ebben a megnyugvásban nem osztozhatunk mi.

A legégetőbb érdeke az országnak az, hogy ezek a kérések dűlőre hozassanak, hogy ezekben a kérésekben ne egyes, többé-kevésbé szerencsés formulázott, a milieu hangulatához alkalmazott, többé-kevésbé illetékes nyilatkozatokból nyerjünk felvilágosítást, hanem hogy lássuk a tényeket. (Elénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás. Elnök cseppet.)

helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás. Elnök cseppet.)

Felhívást intéz egyfelől a kormányhoz, hogy azt a homályt, amely sűrűbben nehezedik a katonai reformnak jövőjére ma, mint előbb, mielőbb oszlassa el, annak a programnak teljes eréllyel, a maga eredeti szellemében való keresztülvitele által, amelynek keresztülvételére vállalkozott. Másfelől felhívást intéz a szélső baloldalhoz is, hogy ne állja útját annak (Elénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobbfelől és a szélsőbaloldalon. Nagy zaj balfelől. Elnök cseppet.)

hogy a nemzetre nézve szükséges világosság legyen, hanem tegyék lehetővé azt, hogy tények alapján bírálatot mondhassanak afelett. (Elénk helyeslés. Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Nagy zaj balfelől.)

Holló Lajos: Ilyen harcot nem lehet előlről kezdeni! (Általános nagy zaj. Elnök ismételt cseppet.)

Báró Kaas Ivor: Tényeket! Tényeket!

Gróf Apponyi Albert: ... tegyék lehetővé, hogy minél előbb abba a helyzetbe jussunk, hogy tények alapján mondhassunk bírálatot afelett, hogy vajjon a kormány tud-e, akar-e annak, amire vállalkozott, teljes eréllyel érvényt szerezni. (Mozgás és zaj balfelől.)

Báró Kaas Ivor: Hallottuk már tegnap!

Gróf Apponyi Albert: Ha az a nemzeti felbuzdulás, amelynek a Ház ezen oldala által (a baloldalra mutat) folytatott küzdelem az eredménye, ha az felbuzdulás komoly, erőteljes, olyan, amely ehhez a küzdelemhez méltó, hát akkor ebben meg fogjuk találni arra az esetre, ha a kormány feladata magaslatán nem áll, az erőt arra, hogy normális alkotmányos küzdelemmel utját állíts mind ennek és akkor engem a küzdők első sorában fognak találni. (Elénk éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rosenberg Gyula: Helyeselni és obstruálni nem lehet!

Rakovszky István: Azt az új báróktól tanuljuk majd meg! (Egy hang a jobboldalon: Es a régi kamarástól! Zaj.)

Gróf Apponyi Albert: De, hogy ide eljuthassunk, arra az első lépés a parlamenti állapotok helyreállítása. (Elénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.) Lehetővé tétele alkotmánytörvényeinknek, jelen választási törvényeink ama reformjának is, amely biztosítékot nyújt a nemzetenek arra, hogy akarata a választásokon teljesen érvényesüljön. (Elénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.) Mindenekelőtt fiat lux és azt tartom, hogy az ország érdeke ellen vét mindenki, aki a világhossz bekövetkezésének idejét eltolja, meggátolja. A törvényjavaslatot elfogadom. (Hosszantartó élénk helyeslés, taps jobbfelől és a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Apponyi beszédének záró passzusához egész melegséggel csatlakozik. (Zajongás a baloldalon.) Sívárogyva várja már, hogy a tettek mezejére lépjen. Ha módot és időt adnak arra, hogy a delegáció tárgyalhasson s abból kielégőleg megvalósíthatassék azokat a nemzeti engedményeket, amelyekre a kormány ígéretet tett, akkor szívesen veszi az osztrák kritikát. Helyes Apponyi azon kijelentése, hogy az osztrák közjogi személyek a mi közjogunkról való véleménye irreleváns. Egy pár rövid kijelentést akar még tenni Pitreich beszédére. Hogy ő is megnyugvást talált Pitreich beszédéből, erre nézve ismételteti azt, amit tegnap mondott. Pitreich nem közjogi kérdésekről beszélt. (Nevetés balról.) Hiszi, hogy minden komoly faktor Ausztriában nem akarja azt, hogy mi a mi közjogunkat az osztrákokra októraljuk s viszont ők az osztrák közjogot mi ránk októralják. (Zaj balról.) Pitreich bizart minden közjogi fejtegetést, tisztán az 1867. XII. t.-c. alapján katonai célzárúság és szakszerűség alapján beszélt. Tehát Apponyi téved, mikor más alapon fojja fel Pitreich beszédét. Pitreichnek esze ágában sem volt a hadsereg jogi természetét definiálni. Apponyi különbséget lát a magyar vezényleti nyelvre nézve Pitreich beszéde és a szabadelvű párt programja között. Ezt a nézetet nem osztja. Mert a kettő egy. A hadügyminiszter katonai szempontból, a szabadelvű párt pedig politikai szempontból magyarázza a vezényelvével, tehát csak ez a különbség. Apponyi beszédének többi részletére most nem terjeszkedik ki.

Ivánka Oszkár: Majd a választások után. (Zaj jobbról.)

Tisza István: Ugy látszik, a képviselő ur választási rögeszmében szenved. (Tetszés jobbról.) Csudálja, hogy amikor egy Apponyinak ad a miniszterelnök választ, ily magas színvonalon álló közbeszólás történik. (Tetszés jobbról, zaj balról.) Engedje meg a Ház, hogy felolvashasson Pitreichnek egy órával ezelőtt mondott beszédéből egy passzust.

Kaas Ivor báró: Kölcsönös biztosító szövetséget Tisza és Pitreich közt. (Zaj.)

Tisza István: Különbösen Pitreich ma tartott beszédjének egész tenorja az, hogy Magyarország tő-

vényes állapotát és az ország jogait respektálja. (Olvassa Pitreich beszédét). A hadügyminiszter kijelenti, hogy távol áll tőle, hogy Magyarország jogállását s állami nyelvét érinteni, vagy korlátozni akarna volna. Ivánkának arra a közbeszólására, hogy neki muszáj Pitreichet védeni, kijelenti, hogy csak egy muszájt ismer, még pedig az az ország érdekeit parancsolja védeni. (Zajos helyeslés jobbról.)

Darányi Ferenc: (Felkiáltások: Holnap! Szavazunk! Elnök csönget smár megakarja engedni, hogy Darányi holnap beszélhessen, de Tisza felküldi az elnökhöz Feilitzschot s így Darányinak ma kellett beszédét elmondani.) Szintén Pitreich beszédét bírálja s minden tekintetben magáévá teszi Apponyi fejtegetéseit.

Elnök azután szavazás alá bocsátja Tisza indítványát, hogy a Ház holnapról kezdve délután 3 óráig tartson ülést. A Ház az indítványt elfogadta. Bemutatta az újonnan megválasztott képviselőnek, gróf Károlyi Györgynek a megbízó levelét. Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülés 2 órakor végződik.

TÁVIRATOK.

A kelet-ázsiai bonyodalom.

Budapest, január 15.

A háború veszedelme most már teljesen elhárítottnak tekinthető, ha ugyan igaz az, hogy a cár ujévi beszédjében tényleg kijelentette, hogy egész befolyását latba veti a béke fentartása érdekében. Melyik orosz kormány volna az, amely a cár akaratával dacolni merne. Ha a cár a háborút nem akarja, akkor nem lesz háború s ha a cár ezt az elhatározását hivatalosan és nyilvánosan ki is jelenti, akkor az orosz kormány huszonnégy óra alatt lefúj minden harci készülődést és másik huszonnégy óra alatt megtalálja a Japánnal való módus vendit.

Ha tehát alábbi értesülésünk megfelel a valósnak, akkor a japán-orosz konfliktus legalább ez idő szerint és pedig jó időre elintézetnek tekinthető s el lehetünk rá készülve, hogy a hírforrásokból a kardcsörtetés és puskaropogtatás néhány napon belül kimarad.

Mai távirataink a következők:

New-York, jan. 15.

Szentpétervári távirat szerint a cár a téli palotában az ujévi fogadtatás alkalmával kijelentette, hogy *egész befolyását érvényesíteni akarja arra nézve, hogy fentartassék a béke a távol Keleten.*

Washington, jan. 15.

A japán követ közölte Hay államtitkárral, hogy Japán felelete az összes fontos orosz előterjesztések visszautasítását tartalmazza. Míg Japán ellenindítványai olyan jellegűek, hogy alig elfogadhatók, miért is Tokióban nagyon komolyan látják a helyzetet.

Berlin, jan. 15.

Pétervárról táviratozzák a Berliner Localanzeigerek, hogy a béke eshetőségei növekedtek. A cár a legutolsó minisztertanácson, amelyen a kelet-ázsiai helyzetet tárgyalták, a leghatározottabban kívánta a béke fentartását és azt mondotta, hogy nem hajlandó bizonyos érdekekért kockára tenni és esetleg feláldozni egész országa és népeinek sorsát.

A török reformok.

Konstantinápoly, január 15. Sem a porta, sem a nagykövetségek nem kaptak megerősítést ama szerajevói hírt illetően, hogy 4000 albán elzárta volna a Skutariból Prizrendbe vezető utat, hogy elienszegüljön a hatalmak reformköveteléseinek.

Konstantinápoly, január 14. A csendőrfőparancsnok orosz, francia és angol segédei szombaton érkeznek ide. A többiek is nemsokára megjönnek. De Georgis hadosztály-tábornok szerződésének aláírását

minek Rómában kellett volna megtörténnie, ezideig elhalasztották, aminek oka a porta. Az aláírás valószínűleg a napok folyamán megtörténik.

Konstantinápoly, január 15. Majdnem teljesen ki-elégítő a portának e hó 10-én adott felelete, melyről a külföldi kritika kedvezőlen volt. Különösen szó volt a harmadik, a közigazgatási beosztást tárgyazó, az ötödik, a szökevények amnesztiáját és visszahonosítását, valamint a légegyes és feldult házakért adandó kárpótlást tárgyazó, meg az adó alól való felmentésre vonatkozó hetedik és nyolcadik pontról, mely utóbbi a reformkövetelések sürgős végrehajtását és esetleges tökéletesítését tartalmazza. Várható volt, hogy a porta a többi pontoknál, különösen az első, a polgári ügyekről vonatkozó főpontnál és a második pontnál, mely a csendőrség újjászervezéséről szól, kifogásokat fog emelni. Török részről azért is tettek kifogást, hogy az entente-hatalmak időrabló tárgyalásokba bocsátkozzanak, miközben a porta különböző korlátozások elérését reméli. Ezuttal a portának ama törekvése, hogy a műrzségi programponthoz lehetőleg redukálja és azokhoz különbözőt hozzatoldjon, nem jelentékeny és valószínűleg nem fogja zavarni a polgári ügyek és a csendőrség újjászervezési munkálkodásának megkezdését, mert elhatározták, hogy szem előtt tartják amaz ígéretüket, hogy a szuverénitást és a statuskvót szemmel tartják, másfelől azonban nem hajlandók a porta jogosulatlan kicsinyes kifogásait, melyeknek számdéka egyedül a reformáció halogatása, figyelembe venni. A portának közlései végén tett újabb kívánsága Bulgáriának békés értelemben való befolyásolására, már előbb meghallgatásra talált és a megfelelő akció folyamatban van.

NAPIHIREK.

Budapest, január 15.

— (Időjárás.) A depresszió Skandinávia felé került, a maximum pedig délnyugatra vonult. Európa időjárása enyhe, esős és jobbra szeles jellegű volt. Hazánkban a hőmérséklet tovább emelkedett és ma reggel kevés kivétellel mindenütt a 0 fok fölött van. Az erdélyi részeket kivéve az idő csapadékos jellegű, legtöbb csapadék esett délnyugaton és északkeleten.

Jóslat:

Lényegtelen hőváltozással változókéony idő várható, helyenkint csapadékkal.

Hőmérséklet: + 4-2 C. fok.

— (Uj királyi tanácsos.) A király Tusa Gyula pénzügyi tanácsos és sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatónak, hű és buzgó szolgálata elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— (A svéd királyi pár Abbáziában.) Abbáziában erősen készülődnek a svéd királyi pár fogadtatására, akik február hónapban érkeznek oda. A királyné valószínű már február közepén érkezik Abbáziába, míg a király csak február végén indul el hazulról. A királyi pár május végéig marad Abbáziában. A királyi pár kíséretében 25-30 személy lesz. A királyi pár a «Villa Jeanette»-ben fog lakni.

— (Requiem Klotild főhercegnéasszonyért.) Fiuméből táviratozzák: József főherceg villájában levő kápolnában tegnap az elhunyt Klotild főhercegnéért requiem volt, amelyet Kukonics plebános celebrált és melyen az egész főhercegi család jelen volt. Később a benediktinusok templomában volt requiem, amelyen a helybeli notabilitások is részt vettek.

— (Lipót bajor herceg Budapesten.) Lipót bajor herceg tegnap délután 1 óra 45 perckor a nyugoti pályaudvaron szárnysegédével a fővárosba érkezett József Agost főherceg és Anguszta főhercegnő látogatására. A herceg József főherceg fogadtatott a királyi palotába, ahol gróf Apponyi Lajos udvarnagy és Galle Antal várkapitány fogadták. Lipót herceg részvett 6 órakor a családi ebéden s éjjel 1 óra 30 perckor express-vonattal visszautazott Bécsbe. A jövő héten szerdán érkezik Budapestre az ifjú főhercegi-pár látogatására Gizella bajor hercegnő több napi tartózkodására.

— (Spencer Herbert végrendelete.) Egy angol ujság szerint Spencer Herbert végrendeletében azt rendeli, hogy hagyatékát a *Leiró szociológia* című nagy művének folytatására fordítsák, amelyet pénzhány miatt eddig nem tudtak befejezni; szerkesztőül Tedder Henryt, az Athenaeum-klub titkárát ajánlja. Duncan Dávidot megbizza önéletrajzának befejezésével, végül utasításokat ad bolttetésének elégetésére

és eltemetésére. Megmondja, hogy temetésén semmiféle vallásos szertartást ne végezzenek s hogy hamvai fölé csak halála után két hónappal emeljenek sír-emléket.

— (Ismét katasztrófa egy fővárosi gyárban.) Ma reggel ismét veszedelmes katasztrófa történt, szintén a Külső Soroksári-uton, az 52-ik szám alatt levő Heidelberg-féle vegyészeti gyárban, amely dr. Heidelberg Tivadar tulajdona. Ugyanabban a helyiségben történt a robbanás, ahol két esztendővel ezelőtt már nagyobb tűz pusztított: a benzol-desztilláló helyiségben. A robbanás reggel 6 órakor támadt tulhívott következtében. A benzol-gázok meggyulladtak, a mezezet átégett s a tűz bekapott az első emeleten levő láda-raktárba. A tűz rendkívül veszedelmes volt, mert a desztilláló helyiség körül robbanó anyagokkal telt kazánok és tartályok voltak elhelyezve. A tűzország nagy készültséggel vonult ki. Elsőnek érkezett meg a IX. ker. és központi tűzország, nyomában utána a VIII. ker., VII. ker. és önkéntes tűzországok Janicsok felügyelő és Blaschnek segédjüzt vezetésevel. A tűzországok reggel kilenc óráig elfojtatták a veszedelmet. Emberéletben szerencsére kár nem esett, mert a robbanás idejében a munkások zöme nem volt még a gyártelepen. Azok is, akik ott voltak, másfelé és szétszórtan foglalatokodtak a vegyészeti gyárban úgy, hogy a robbanás épp úgy nem tett kárt az emberekben most, mint ahogy megkímélte ugyancsak ebben a gyárban az emberéletet egy hasonló természetű robbanás, amely a múlt esztendőben a husvéti ünnepek alatt történt, a munkások ebéd idejében. A kár körülbelül harmincezer koronára tehető, mert az elégett drága benzinyagon kívül a felrobbant tartályépitmény is teljesen megsemmisült. A tűzvizsgálatot még a mai nap folyamán megtartják.

A rendőri sajtóiroda a tüzről a következőket jelenti:

«Ma reggel 5 óra tájban a Külső Soroksári-ut 52. szám alatti vegyészeti gyárban, mely dr. Heidelberg Tivadar tulajdonát képezi, a benzintisztító műhelyben ezideig még meg nem állapított okból robbanás történt. Felrobbant a benzintisztító tartályban levő benzín. A robbanással keletkezett tűz a műhely menvezetén átégve, elhamvasztotta a felette, az első emeleten levő ládaraktárt. A tűzoltóságnek egy órai hosszas munka után sikerült a tüzet lokalizálni, de így is az égés két-három óráig tartott. Sérülés nem történt. A kár nagyságát még nem állapították meg.»

— (A talpasi forrongás.) Aradi tudósítónk jelenti: A talpasi anarchikus állapotok miatt a megye részéről megindult hivatalos vizsgálatot Csukay Gyula, a kisjenői járás főszolgabírája s Édes Elemér szolgabíró vezetik. Tegnap kezdték meg a helyszínen a kihallgatásokat. A helyzet megvilágítva természetesen csak napok múlva lesz, vagy még akkor sem. Annyi kiszivárgott, hogy az elégületlenek főképp a községi számadások lanyha ellenőrzését kifogásolják az előjáróság részéről s azokba követeltek bepillantást. A jegyző azonban ezt megtagadta. A párbétkérdés is felette komplikálta a helyzetet, amelyet kíméletlenül hajtottak be minden alkalommal — közigazgatási uton. Emellett a fehér-körösi ármentesítő társulat ró hatalmas terheket a községre, amelynek szocialista népe mindezt a jegyző rovására írja. Sok más dolgot kell még persze itt tisztázni s most egyelőre csak arra szorítkozhat a hatóság, hogy a kedélyek, a hangulat teljes megnyugvását lássa s azután lát hozzá vaskézrel a szanalásba.

— (Magyar lovak Japánban.) Oroszország és Japán közt mindegyre jobban kiélesedik a viszony és a háború kitörését a szélső Keletről érkező távirati jelentések elkerülhetetlennek mondják. Japán nagyban készülődik is már a hosszabb háborúra, amit a hatalmas Oroszországgal készült megvívni. E mellett szól az az eset is, hogy egy japán megbízott, mint már említettük, nagyobb sürgős megrendelést tett a fumei torpedógyárban a legújabb fajta torpedókból. Most még arról értesülünk, hogy Japán harci célokra nagyobb lövésárlást akar tenni Magyarországon. A lovakat, mint annak idején a déli rikai háború alkalmával, szintén Fiumében szállítanak hajóra. Ezt az értesülésünket megerősíti egy bécsi jelentés is, mely szerint Szaguri japán tűzországi és

Muhicsi lovassági őrnagyok Bécsbe érkeztek, honnan Magyarország nyugati vármegyéibe utaznak tűzrésegi és lovassági szolgálatra alkalmas lovak bevásárlása céljából.

— (Megenyhíti az idő.) Az idő tegnap este óta feltűnően megenyhült s nagy locs-pocs van az utcákon. A hőmérő a délelőtti folyamán + 4 fokra emelkedett s a meleg idő a Dunán is mutatja nyomát. A főváros határában s a főváros mentén, a partokon erősen állott jég annyira meglazult, hogy ma dél előtt, az éjjeli langyos eső következtében majd mindenütt szétmált s zajlásnak indult. A Duna különben igen alacsony, anennyiben a fővárosnál 96 centiméteren áll. Ha az idő így marad, hamarosan nagyobb mérvű áradás lesz.

— (A fekete golyó halottja.) Mint *érsekújvári* tudósítónk jelenti, *Misik* Kálmán joghallgató, aki az *érsekújvári* vasúti állomáson agyonlőtte magát, halála előtt a következő megbató levelet intézte *Barák* Imre érsekújvári gimnáziumi tanárhoz:

Tekintetes *Barák* Imre tanár urnak Helyben. Bocssáson meg, hogy így terhes dolog teljesítésére kérem, de nem ismerem senkit, kit jobb akarómnak tartanék, mint szeretett tanár urat s tudva azt, hogy mindig jó szívet viseltetek irántunk, de meg anyámékra is jobb, mintha idegentől tudják meg, ez birt rá, hogy felkérjem, hogy szegény, jó anyámmal közölje a rémítő hírt. Teuom oka amerikai párbaj. A történet rövid. Föltökénység állítólagos sikereim miatt, összezördülés. Ellenfelem a kis lányt jelenlétemben megsértette és bár nem szerettem, sőt még most sem szeretem, kénytelen voltam pofozni. Alkalmoszerű volt mindkettőnk itas állapota és ha nem akartam gyávának feltűnni, felszólítása elől nem térhettem ki. A közvetlen ok, hogy ő a csokrából nem kapott, én pedig, bár nem vágódtam, igen. Ezt nem tudta elviselni és mint a mellékelt levélből látszik 1902. január 2-án, tehát két éve, hogy felpofoztam. Mai tettem sok mindent megmagyaráz. Kérészem, legyen szíves még ma kimenni, szeretett anyámékát a végzetes csapásra előkészíteni. Tegnap otthon voltam, mert anélkül, hogy őrök elbucsztam volna, nem tudtam volna meghalni. Szegény jó anyámék! Még tegnap mennyi mindent reméltek, amely csak arra szolgált, hogy valamit észre ne vegyenek és bár most ugyanis tudni fogják, hogy hiru reménykedés volt, kérje ki nevében bocsánatukat. Már most egy hónapja, hogy otthon voltam, meg akartam tenni, de nem volt rá lellem. Most itt a végső határ. Végkivánságom, legyen szerény temetésem. Siromnál a cigány húzza el: Édes anyám is volt nekem és ha kimegyek a temető árkába, azután Szomorú fűz hervadt lombja és Beteg vagyok kezdetű nótáimat. Tegyük kezembe a nálam levő papírszalagot, szegfűt és szárított ibolyát. Egy közönséges levélkoszorúra, amelyben tizenhárom őszi fehér rózsá legyen, tegyenek sötét vörös szalagot e felirással: Ne boruljon más a korporsómra, csak egy csokor őszi fehér rózsá. Pesten nem hagytam semmit, csak atyai örökségemmel fedezhető adósságot és mélységes bánatot. Ne kutasák pesti életet mikéntjél. Szeressék ezután is szerencsétlen enyémet. Ne boncoljanak fel. Irántam való eddigi jóindulatukért és mostani kérészem teljesítéséért köszönetet mondok, minden jót kívánok. Kedves Teri néni kezét csókolom, üdvözli boldogtalan rokona *Kálmán*.

— (Vak tüzilárma egy színházban.) Csak most érkezik hír egy nagy pánikról, amely a múlt héten történt a *revali* városi színházban és könnyen végzetessé válhatott volna. A múlt pénteken a *revali* színházban zsufolt nézőtér előtt került színre egy orosz operett. Előadás közben, éppen legördült a függöny, amikor tüzőoltókocsik robbantak el a színház előtt trombitálva. A közönség megrémült s a kijárási felé menekült. Irtóztató pánik támadt különösen a zsufolásig megtelt karzaton. A menekülők egymást taposták le és segélykiáltások töltötték be a nézőteret. Ebben a kétségbeesítő kavardásban egy néző a földszintről lekiáltott a zenekarba, hogy játszsanak egy indulót. Ez használt. A vig induló megnyugtatta a karzat közönségét s amikor nyomban azután felhúzták a függönnyt, hogy folytassák az előadást, sietett mindenki elfoglalni a helyét. De az operettet nem lehetett befejezni, mert a karzaton temérdek sokan megsebesültek a nagy tolongásban és azoknak elszállítására hosszú időt vett igénybe.

— (Házasság.) Dr. *Skublics* József szolgabíró és cs. és kir. tartalékos huszárhadnagy tegnap vezette oltárhoz Zala-Egerszegén dr. *Háry* István megyei főorvos és földbirtokos s neje: szül. *Oszterhuber* Ferike leányát, Lenkét. Násznapok voltak a menyasszony részéről *Oszterhuber* László kir. táblai bíró és *Baboss* Kálmán nyug. tábornok; a vőlegény részéről *Tallán* Andor nagybirtokos és *Szűts* Béla mérnök. A fiatal pár Nápolyba utazott.

— (Katonaság Bavanistén.) Több ízben adtunk már hírt a délvidéki elhajult szocializmozgalmakról, melyek egyes községek rendjét valóságos fenekestől felforgatták. A határszéli *Bavaniste* községben a legmegdöbbentőbbek az állapotok. Ugyannyira, hogy — mint *pancsovai* tudósítónk jelenti — a valóságos anarchisztikus jellegű mozgalmak megfékezésére tegnap *Pancsováról* két század gyalogság vezényeltetett ki *Bavanistére*. A katonaság ugyancsak lelohasztolta a békétlenkedők harcias kedvét, akik még a minap fenyegetődtek a hatóságok elkergetésével és a szerbiai királygyilkosság tanulságainak alkalmazásával. A katonaság *jelévig marad Bavanistén* és ellátási költségei a község pénztárát fogják terhelni.

— (Magyarelenes tüntetés Zágrábban.) Nehány hónapig elhallgatott a magyarelenes tüntetés zaja Horvátországban, de tegnapelőtt és tegnap megint nagy zavargás volt Zágrábban. Mint egy távirat jelenti, a tüntetők beverték az állomásutak üzlethez tartozó épületek ablakait.

— (Tizenhetezer forint egy bélyegért.) Londonban tegnap egy 2 pennys kék *Mauritius*-postabélyeg, melyet 1847-ben adtak ki, árverésen 1450 font sterlingért vásároltak meg. Ez a legnagyobb összeg, amelyet valaha postabélyegért fizettek. A bélyeg híre szerint a walesi herceg megbízásából vették meg. Eddigi tulajdonosa negyven évvel ezelőtt mint iskolásfiú potom árért vásárolta meg.

— (A kölni orvos-sztrájk.) *Kölnben* még mindig nincs megegyezés az orvosok és betegsegítő pénztárak közt. Az orvosok tehát továbbra is tartózkodnak a betegsegítő pénztárak tagjait kezelni. A pénztárak idegenből szerződtettek orvosokat, akiket viszont a kölni orvosok és a közönség bojkottálnak. Minthogy pedig a betegsegítő pénztárak olyan rosszul honorálják orvosait, hogy abból megélni nem tudnak, valószínű, hogy ezek is ott hagyják a betegsegítő pénztárakat s így a pénztárak végre is teljesíteni fogják régi orvosaik követeléseit, annál is inkább, mert a közönség az orvosoknak fogja pártját.

— (Aki hatszor ment férjhez.) Ez magában véve nem tartozik a legrikkább jelenségek közé, de az már nem mindennapi eset, hogy valaki minden egyes új vőlegényét más-más nemzetből válaszsza ki. Az érdekes nő *Milanóban* született, első férje francia volt, egy év múlva férjhez ment egy brisztoli angolhoz. Férje egy vasúti katasztrófánál vesztette életét. A «bánatos» özvegy uiból férjhez ment egy amerikaihoz, akivel *New-Yorkba* költözött. Rövid idő múlva ismét özvegyesre jutott s ekkor egy orosz választott élete párját. «Legújabb férje» tifuszban halt el s az «özvegy» most visszatért *Odesszából* *Milanóba*, ahol egykori iskolatársához ment nőül. Fél év múlva hirtelen meghalt férje s két évig özvegyi látványt hordott az asszony, amikor «utoljára» (?) férjhez ment egy német mérnökhöz. Az asszony öt európai nyelven beszél, gyermeke nincs.

— (A kalaposlegények sztrájkja.) Az utcasarkokon és hirdető-oszlopokon ma «Nyílt levél» jelent meg a «Közönséghez». A kalaposmunkások, akik immár hat hete sztrájkban állnak, szintén a közönség pártját kérik mestereik és a zsaroló közvetítő kereskedők ellenében. A kalposmesterség — úgy mond — nehéz és egészséget romboló mesterség, mert nagy hőségben, egészségtelen kigőzölés és por közepett folyik a munka. Minthogy pedig a kalposmesterség szezon-mesterség, évad

idején a munkaidő határa késő éjjelen túra is eltörlődik. Mindezekre való tekintettel már hat hét előtt béremelést kértek mestereiktől, akik legényeik követelését jogosnak ismerték el, de tenni érdekükben nem tehettek semmit, mivel a kalapkereskedők hallani sem akartak a munka megfelelő drágulásáról s azzal fenyegetődtek, hogy inkább külföldről hozatják a kalapokat. Ennek megakadályozására fordulnak most a legények a nagyközönséghez. A nagyközönség ne vásároljon külföldi kalapot. A proletár-sors mély tragikumára rezeg a kiáltványnak ezekben a sorokban: «Ami pedig a mestereknek és kalapkereskedőknek azt a tervét illeti, hogy bennünket kiéhezessenek, nos, erre ne számítsanak. Mi megszoktuk igen sokszor az éhezést, mikor munkában voltunk és munka nélkül is ki fogjuk bírni a nélkülözést hosszabb ideig, még pedig olyan követelésekért, melyeket mestereink is jogosnak ismertek el.»

— (Festő a kolostorban.) *Florenzben* már régebbi idő előtt eltűnt *Mussini* festőművész. Barátai és rokonsága mindenfelé kutatták, végre is felhagytak a reményvel, hogy megkerül. Azt hitték, hogy a művész amerikai párbaj áldozata lett. Tegnap — mint *Florenz*ből táviratozzák — ráakadtak *Mussinira* a ferencrendiek ascini-i kolostorában. A művész családott szerelmében ott vonult el a világ zajától.

— (Sikerült!) Egy ismert budapesti orvos előszobájában nemrégiben a következő jelenet játszódott le: Az orvos előszobájánál izgatottan csönget be valaki. Midőn a szolga autót nyit, elegáns öltözött fiatal ember lép be és egy kis csomagot ad át a szolganak azzal az utasítással, hogy nyomban adja át a gazdájának. Mig a szolga a megbízást teljesítette, az idegen ur a váróterembe lépett. Ezalatt a doktor meglepetten nézegette a különös csomagot, melyen egy cédula lógott ezzel a felirattal: «Sikerült, vagy nem sikerült?» Az orvos nem értette meg a különös felírást és ezért szolgájának is megmutatta. Miután ketten se tudták megérteni a dolgot, a szolga kiment, hogy megkérdezze az idegent, mit jelent a felírás? A másik pillanatban azonban feladta arccal rohant vissza a szolga:

— Valóban sikerült! Az idegen eilant a nagyságos ur drága bundájával!

— (Agyonütött lőrő.) *Körmendi* tudósítónk írja: *Gollinger* Ferenc borosgödéri bíró és *Schadl* Péter közösen örökölték egy erdőt. A bíró tegnap két nappal az erdőbe ment fát vágni és ugyanilyen céllal jött oda *Schadl* Péter is, ugyancsak két nappal azelőtt. A két örökös valamin összeveszett, az összehozalkozás mind hevesebb lett s egyszer csak *Schadl* fölkapta fejszéjét és egy feje vágta vele *Gollingert*, hogy az vértől boritva összeesett. Rögtön beszállították a németújvári kórházba, hol másnap sérüléseibe balehalt. A hatóság megindította az eljárást.

— (Hírek a rendőrségről.) Elhagyott gyermek. Tegnapelőtt este a budapesti állami gyermekmenhely (Tüzoltó-utca 7-9.) lépcsőjén egy körülbelül két hetesnek látszó leányvermeket találtak. A gyermek a menhelyen *Bene Julia* nevet kapta. — Eltűntek. A rendőrségen ma a következő eltűnéseket jelentették be, *Kubesch* József bódásági születésű harminc éves szigorlóorvos Hódásgról, *Oroszlán* Jób Józsefné született *Farkas* Anna dunapenteleli születésű huszonhat éves, táviratkihordó felesége *Úrvök-utca* 7. számú lakásáról, *Kompach* Antal budapesti születésű huszonegy éves atyáloszegéd, *Szépivölgy-utca* 4744. számú lakásáról és özv. *Maticsek* Károlyné született *Hlovacek* Anna pottensteini születésű hetvenhárom éves magánzó Dob-utca 30. számú lakásáról tünt el. — Lakásfosztások. *Pillitz* Ignác déli vasúti titkár *Attila-utca* 12. számú lakását tolvajkulcsal telenyitották és hatszáz koronát érő holmit elloptak. — Tolvajkulcsos betörők jártak *Volyánszky* Jenő fűszerkereskedő *Pálya-utca* 5. számú lakásába. Feltörték a *Wertheim-zárral* ellátott szekrényt, amelyből ezer koronát érő ékszert loptak el. — Letartóztatott tolvaj. Két nappal ezelőtt bocsátották ki a fogházból *Teátsovics* Jenő huszonegy éves esztergályost. Azóta éhesen és fáradtan kóborolt a fővárosban. Nagy elkéseredésben újból tolvajlásra adta a fejét. A *Baross-utca* 94. számú ház egyik lakásába belopózott és néhány darab holmit akart ellopní. Azonban észrevették és elfogták.

— (Női gyászruhák.) Gyászruhákat alkalmával ajánljuk *Horváth* és *Halász* női gyászruhakészítő vállalatát *Budapest*, *IV.*, *Váci-utca* 26., *Zsibárus-utca* sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alihossza.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: *Lux* Mihály, *Muzeum-körút* 7., *Dr. Egger* Leó, *Váci-körút* 17., *Török* József, *Király-utca* és *Andrássy-ut*, *Kartschmaroff* A., *Népszínház* szemből, *Fodor* J. Sas-drogueria, *Kerepesi-ut*, *Gara* és *Roib*, *József-körút* 74., *Fodor* Márton, *VII.*, *Király-utca* 41. és *Váci-körút* 10., *Molnár* és *Moser*, *Koronaherceg-ut*, *Neruda* Nándor, *Kossuth* Lajos-utca, *Szecei* Lajos, *Andrássy-ut* 78., *Reimer* és *Társ*, *Buda*, *II.*, *Fő-utca* 12.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Vígyszínház most Bertolazzi Karlo Lulu című drámájára készül. Mióta a darab Génovában színre került, Bertolazzi egyike Olaszország legünnepeltebb színpadi íróinak. Lulu-t már minden nagyobb olasz városban előadták és francia, angol, orosz és német nyelvre lefordították. Olaszországon kívül Budapesten a Vígyszínházban kerül először színre a darab, melyet Halász Zoltán fordított magyarra.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A fiumei izgatások. Fiumében a múlt évben a horvátországi zavargások alkalmával dr. Kuscher Nándor vezetése alatt népgyűlés volt, mely helyeselte az izgatásokat s a magyarokat gyalázta. Ezért a *Magyar Tengerpart* keményen megtámadta Kuscher-t, ki a támadásra sajtópörrel felelt. Most Pécsről táviratozzák: A fiumei politikai sajtópörben a tábla ma délelőtt hirdette ki az ítéletet, amely szerint a törvényszék *felmentő* ítéletét helybenhagyta. *Balogh* Károly tanácselnök alapos indoklásban konstata, hogy *Hegi* Jenő és *Barabás* Albert, a M. T. szerkesztői joggal tekintették dr. Kuscher Nándort a haza és nemzetellenes izgatások értelmi szerzőjének és a cikkeik megírása nemcsak joguk, de kötelességük is volt.

— Az erzsébetfalvai nagykereskedő. Nyomorúságos kis szatócsboltja volt *Gróf* Sámuelnak Erzsébetfalván, az is a felesége nevében volt. Ennek a kisdéd szatócsüzletnek *Gróf* Sámuel egy zseniális ötlettel a vidéki méreteket messze meghaladó lendületet adott. Kinevezte magát tűzfanygykereskedőnek s a következő levélpapírokat nyomatta:

Gróf Sámuel tűzifa- és kőszénnagykereskedő Erzsébetfalván.

Telepek: Budapesten, saját ház, Temesvár, Arad, Debrecen és Nagyvárad.

Check- és clearing-forgalom a Pesti Magy. Kereskedelmi Bankban.

Ilyen nagybanru levélpapíron rendelt meg *Gróf* Gartenberg és *Schreier* galíciai petróleumgyárosoktól néhány wagon petróleumot, amelyet nyomban *Jungreis* Pál és *Márk* közvetítésével gvári áron alul elvesztegetett. Persze amikor fizetésre került a dolog, kitudódott a turpisság és ekkor a galíciai petróleumgyáros megtette *Gróf* és társai ellen a bünvádi feljelentést. A pestvidéki törvényszék *Gróf* Sámuel csalás miatt félesztendei börtönre, *Jungreis* Pált bünrészség miatt négy havi fogságra ítélte, *Jungreis* Márkot ellenben felmentette, mert kitudódott, hogy az a petróleum eredetét nem ismerte. Az ügyesség ez utóbbi felmentése miatt felebbezett. A kir. tábla I. büntetőtanácsa ma foglalkozott az ügygel s az elsőbírói ítéletet helybenhagyta.

A kiadóhivatal üzenete.

G. M. 2710. Sorsjegyei nem huzattak ki.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válasza

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéze betegnek legbiztosabb gyógymódi.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Az Omge az osztrák cukor ellen.

Budapest, január 15.

Az osztrák delegáció ülésén néhány szóknak szóba hozta, hogyan lehetett megengedni, hogy Magyarország a brüsszeli nemzetközi egyezmény megkötésénél *önálló államként*, tehát Auszriától függetlenül szerepelhessen? Ez a kérdés összefügg azzal a mozzalommal, amelyet az ugynevezett *cukor-surtaxe* ellen az osztrákok megindítottak. E cukor-surtaxe célja volna, hogy a magyar fogyasztási területet kizárólag a magyar cukortermelés számára biztosítsa, ami által a *cukorrépa-termelés* is mai arányában lehetne fenntartani. Az osztrákoknak, akik régebben közel negyedmillió métermázsra cukrot helyeztek el Magyarországon, nem tejszik az új állapot. Követelik a cukor-surtaxe eltörlését, amelyet pedig egy válságos pillanatban kötött kompromisszum mindössze három és fél koronában állapított meg. Ezzel szemben a magyar gazdák azóta, hogy a brüsszeli egyezmény életbelépett, megbizonyosodtak arról, hogy az alacsony cukor-surtaxe nem védi meg a magyar cukoripar és a magyar cukorrépa-termelés érdekeit. A magyar gazdák tehát az *Országos Magyar Gazdasági-Egyesület* közgazdasági bizottságában tegnap, esütörtökön hozott határozatukkal követelik a kormánytól és a törvényhozástól, hogy *Auszriával szemben a brüsszeli cukor-egyezmény szerint jogosult surtaxe-ot a maga teljes egészében érvényesítse*. Az erről szóló határozati javaslat, amelyet *Rubinek* Gyula országgyűlési képviselő adott be, egyik pontjában javasolta, hogy ha a magyar gazdák eme követelését érvényesíteni nem lehetne, akkor *Magyarország lépjen ki a brüsszeli cukor-egyezményből*. A határozati javaslatnak ezt a pontját azonban, cukorkivitelünk érdekeire való tekintettel, a bizottság elejtette. Ellenben a cukorfeldolgozás emelése érdekében állást foglaltak a gazdák a *cukor fogyasztási adójának leszállítása*, esetleg *teljes eltörlése* mellett.

Bánó Jenő fölvétele. Kivételes férfi *Bánó* Jenő földbirtokos, akit *Mexikó* köztársaság kormányja a Magyarország területén szervezett *főkonzulátus* vezetésével bizott meg. Ismert és sokszorosan kifigurázott operett-alak nálunk az exotikus államok «general-konzul»-ja, akinek egyenisége a Király-utca és környéke humorának volt állandó céltáblája. Azt ellenben, hogy *Bánó* Jenő a mexikói főkonzulátus vezetésére vállalkozott; elsőrangú társadalmi és gazdasági eseménynek kell tekintenünk. Az országos hírű és százados érdemű sárosmegyei családnak ez a sarja vagy másfél évtized előtt vándorolt ki Mexikóba s három lusztrum alatt olyan munkát végzett odakünn, melynek mását csak azoknak a francia és angol telepeseknek történetében találhatjuk, akiknek utódjai ma uralkodó szerepet visznek Amerikában. *Bánó* Jenő most hazajött s mint mexikói főkonzul azon buzgólkodik, hogy Mexikó és Magyarország között élénk és hasznos *gazdasági kapcsolat* szervezzen. A kitünő férfiú esütörtökön este lépett először a magyar közvélemény nyilvánossága elé a Kereskedelmi Csarnokban tartott fölvételével, melyben Mexikó kiviteli piacainak roánk való fontosságát taglalgatta.

A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* és az *Osztrák Elemi Biztosító* között létrejött megállapodásról a «Budapesti Levelező» a következőkről értesül: Az Elemi redukálván üzletkörét, ebből csak a gvári üzleteket és a Budapest székesfőváros területére eső biztosításokat tartja fenn, a többi, ugynevezett «civil» biztosítások lebonyolításával pedig a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* bízta meg olvformán, hogy a kiállított kötvényeket lejártukig érvényben tartja és a

vonatkozó díjak beszedését és a felmerülő tűzkároknak az Elemi Biztosító kötvényfeltételei alapján álló rendezését a *Gazdák Biztosító Szöv.* vállalta magára. Minthogy tehát az Elemi Biztosítóól átvett felek biztosító kötvényfeltételeiknek fenntartásával lépnek át, nem válnak a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* tagjaivá s így a *szövetkezeti alapszabályai*ban gyökerező kölcsönös, egyetemleges *felelősség kötelezettsége az Elemiől átlépetteket nem is terheli*, viszont azonban nem is részesülhetnek a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* azon alapszabályszerű előnyében, hogy a Szövetkezet üzletfeleslegéből díjvisszatérítést kapjanak. A *Gazdák Biztosító Szövetkezete* ezen ügy lebonyolításából az az előnye származhatik, hogy az Elemi által adott jognál fogva az Elemi lejárató kötvényeit saját részére, saját feltételeivel újra megszerezheti. Az ekképp ujonnan biztosítottak tekinthetők csak a *Gazdák Biztosító Szövetkezete* tagjaiul s mint ilyenek már a Szövetkezeti alapszabályok kötelezettjei közé fognak tartozni.

Gyümölcskivitelünk. Szolnok-Dobokából a mai napig 250 vasuti kocsi *almát* exportáltak Kattovitz, Lemberg, Berlin, Chemnitz, Leipzig, Reichenbach, Breslau, Frankenstein, Ulm, Bécs, Suttgart stb. állomásokra. A *szilvatermes* bőségéről tájékoztat az, hogy 197.000 hektoliter cefre került kifőzés alá, eddig 846 métermázs szilvát szállítottak nyersen és aszalva a külföldre.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 5000 métermázsra 5 fillérrel olcsóbb áron.

Készárúzet.

Buza:

Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 8.32.5 korona, 100 mm. 80 k. 8.30 korona, 200 mm. 80 k. 8.25 korona, 1000 mm. 80 k. 8.25 korona, 1000 mm. 79.5 k. 8.25 korona, 100 mm. 79.5 k. 8.20 korona, 100 mm. 79 k. 8.27.5 korona, 300 mm. 79.5 k. 8.25 korona, 100 mm. 79 k. 8.25 korona, 200 mm. 79 k. 8.12.5 korona, 100 mm. 78 k. 8.— korona.

Fejérmegyei: 500 mm. 77 k. 7.90 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 81 k. 8.25 korona, 400 mm. 80 k. 8.20 korona, 300 mm. 80 k. 8.17.5 korona, 300 mm. 79.5 k. 8.15 korona, 100 mm. 78 k. 8.— korona.

Bácskai: 100 mm. 78 k. 8.12.5 korona.

Raktárú: 2330 mm. 76 k. 7.77.5 korona.

Rozs: 300 mm. 6.37.5 korona, 200 mm. 6.37.5 korona.

Zab: 200 mm. 5.75 korona, 100 mm. 5.70 korona, 400 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.50 korona, 350 mm. 5.42.5 korona.

Tengeri: 200 mm. 4.90 korona.

Lóhere: 100 mm. 65.— korona, 100 mm. 65.— korona.

Érték-tőzsde.

Szilárdabb megnyitás után az irányzat már az előtőzsdén gyengült s délben a nemzetközi papírok jóval alacsonyabban zárultak. A helyi piacon azonban élénk üzlet mellett szilárd volt az irányzat s a Kereskedelmi bank, valamint a Salgótarjáni közszékhely részvények magasabb áron kerültek forgalomba.

Az előtőzsdén jegyztek:

Osztrák hitel	682.75	681.25	681.25	—
Magyar hitel	77.50	77.50	77.75	—
4% koronafaradék	99.20	99.20	—	—
Leszámitolóbank	462.—	462.—	462.—	—
Jelzálogbank részv.	517.—	517.—	517.—	—
Rimamurányi	498.—	492.—	492.—	—
Allamvasut	677.—	676.50	676.50	—
Városi villamos	331.50	331.50	330.50	—
Budapesti Közfűt	595.—	595.—	594.50	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	680.—	—	—	—
Magyar hitelrészv.	77.5	—	—	—
4% koronafaradék	99.20	—	—	—
Leszámitolóbank	462.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	517.—	—	—	—
Rimamurányi	492.—	—	—	—
Allamvasut	675.25	—	—	—
Városi villamos	330.50	—	—	—
Budapesti Közfűt	594.50	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1904 január hó 16-án.

M. kir. Operaház.
Moharózsza.
 Dalmú 4 képpen előjátékkal. Szövegét Quida «Egy pár kis facipő» című novellája nyomán írta: Rothauser Miksa.
 Utána:
A törpe gránátos.
 Balett-egyfelv. 1 felv. Zenéjét szerette: Salka Adolf. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.
 Először.
Egyenlőség.
 Fantázia 4 felv. Írta: Barrie J. M. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.
Az ezüst papucs.
 Fantasztikus nagy operette egy előjáték és 2 felvonásban. Írta: Owen Hall. Fordította és magyar színe alkalmazta: Heltai Jenő. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.
Józsí.
 Bohózat 3 felvonásban. Írta: Molnár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.
Makrancos hölgyek
 Operett 2 felvonásban, Zenéjét szerző Lincke. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.
Délután rendez helyárrakkal:
Kisasszony feleségem.
 Rákosi Szidi színiskolájának jótékony célú vizsgálódása. Kezdeté 8 órakor.

Este rendez helyárrakkal:
A modern asszony.
 150 színesen vetített képpel és 15 mozgóképpel. Írta: Ráth István. Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház.
Az agglegények.
 Kezdeté 7 órakor.

Schottola Ernő A rugyantaggyártás meghonosítója
 Budapest, VI., Andrásy-ut 2
 Legjobb minőségű gummitümlők kerti fecskenedésre
árjegyzék ingyen.

Szájpadlás nélküli fogsorok.

Szájpadlás nélküli műfogak letelepedését az inylemez használatát. Hygienicus fogsort ezen elnevezés alatt kifarolag magam készítek. Saját rendszerem szerint. És ezen fogsort a szájból kivenni nem kell. Hygienicus fogsorral néhány perc múlva tökéletesen beszélni és rágni lehet.
 Egyedül speciálta a szájpadlás nélküli hygienicus fogsorok készítésében:

Id. PROHÁSZKA HENRIK
 Budapest, VII. ker., Király-utca 15. szám.

Videkiek a műfog elkészítését előre való bejelentés után megvárhatják. Kautsukba foglalt műfogakat 2 frittól, teljes fogsorokat 40 frittól. Mindennemű munkálatomért 10 évi jótállást vállalok. Rosszul működő fogsorokat átalakítok, szájpadlást szabadon nagyóra. 245

KEMENY és TÁRSA

Betéti-Társaság, kereskedelmi tudakozó-intézet.
 Alapította ott 1888. Telefon 21-54.
 Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

Uj! „Figyelem” Uj!

Légszesz üggyűjtők, garantált 10.000 gyújtás; olcsó légszesz- és villanyesztillók, légszesz- és fűtőkályhák, bádagos, légszesz, vízvezeték és villanyfelszerelések jutányos áron eszközölők **Benedek Hermann**
 Budapest, üzlet és raktár: Nádor-utca 11., műhely: Eötvös-utca 51. szám.

Saját készítményű és amerikai tornaeszközök
 tennisz, háló, labdörök, kókusz-szőnyegek, valódi orosz sárcipők, pokrócok, zsákok, ponnyok és fémruharerítő-kötelek megbízható forrás

Seffer Antal
 sporteszközök- és kötélgyártó ipartelepe
 Budapest, IV., Károly-utca holtszám 12.
 (Központi városház épülete.)
 Alapítói: 1878.
 TELEFON 15-56.
 Képes árjegyzék kívánatra bérmentve. 1884

Brázay-féle sósorszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Hirdetéseink alapján történt rendeléseknél szíveskedjék mindenkor lapunkra hivatkozni.

Megjelent!

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, Ben-Húr. regény Krisztusról, két díszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ara a két kötetnek 12 korona.

Sienkiewicz Henrik, Quo vadis? regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 86 képpel. Lengyelből és teljesen a lengyel eredeti szerint tartva. A két kötet ára 9 korona.

Sienkiewicz Henrik, Volyodyjovszki ur, (a kis lovagi tört. regény a lengyel-török háború korából. A két kötet (290 és 283) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May Károly, Karácsony. Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 6 korona.

Kaphatók a **Magyarság** kiadóhivatalában.
BUDAPEST,
VIII., Szentkirályi-u. 28.

A magyar nemzet története.

Elbeszéli Bodnár Gáspár.
 Két kötet.
 Szép félvászonkötésben, színes borítékban 1 kor. 20 fill.
 Megrendelhető
 a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában
 (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.)

A MAGYAR FÖLD.

Két kötet. Írta Székely János. Két kötet.
 Szép félvászonkötésben, színes borítékban 1 kor. 20 fill.
 Magyarország földrajzának ezen népies ismertetését nem ajánlhatjuk eléggé az any. és olvasóköreink, valamint hazánk földrajzi leírása által érdeklő olvasóink figyelmébe. Érdekes és tanulságos tartalma egyaránt ajánlatossá teszi megszerzését.
 Megrendelhető
 a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában
 (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28.)

Családi Regénytár

A művelt katolikus olvasóközönség számára
 kiadja
 a Szent-István-Társulat.
 Ara angolvászonkötésben kötetenként 1 kor.
 Megrendelhető a
 Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

A „HARISNYAKIRÁLY” budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a.
 Elismert legjobb harisnyák.
 Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.
 Igazgatóság: Leitner és Keleti.
 Ma nagy újdonsági estély!
 I órákor! II órákor

A szerelem áldozatai.
 Életrajz írta: Caprice, rendező: Rott Sándor.
 Ezt megelőzi! Fél 10 órákor!

Hivatásos szerelem.
 Bohózat, írta Szatir, rendező: Steinhardt G.
 A remek téli kertben
nagy elite-álarcos-bál.
 A zenét a cs. kir. Mária Terézia királynő nevével viselő 32-ik gyalogezred és Munoz Lajos és fia zenekara szolgáltatják. — Sétahangverseny kezdete II órákor. Tánc kezdete 12 órákor. — Belépti díj 2 korona.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarorság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudatózó a szükséges választélyegyet beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges választélyegyen felül még 20 fillér küldendő.

Hirdetéseket
felvesz a
„Magyarság”
kiadóhivatala
Szentkirályi-u. 28.

Egy valódi
nagy skonks boá olcsón
eladó. Domonkos Lajos,
Teréz-körút 32. folsz. 2.

Gépszekovác
állást keres! Temesmegyében. Hol: megmondja a kiadóhivatal. (209)

Törlesztéses készpénz-kölcsönt

földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, házarószek, telkek stb. tővábbá környékbeli ingatlanok II. és III-ik tételére 4-7%-os kamattal, személyhitelt kezes és kezes nélkül minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácia-utca 10. Levélbeli felvilágosításra választélyegyet küldendő.

Egy villa
szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 336.

Orvos
(keresztény) keresetkét közzel Pozsonyhoz. Bővebb: Gyógyszertár, Pozsony-Püspöki.

Fotografáló Satinid
gépet, 18x42-es, vagy feljebb szeretnék venni. Izeli Ferenc, Török-Báint. (732)

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünsfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 23. sz.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használt férfiruhákat
fehérneműt stb. veszek legmagasabb árrban. Singer, Lujza-utca 15. 902

Függönyök
felrakását, diványokat, fotelekat, matracokat, ablakpárnákat olcsón elkészíték házánál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű női, női- és gyermek-cipőkkel a lezolesóbb árrban. — Mértékszerinti megrendelések jutavos árrban és pontosan eszközöltetnek.

Jelszó: nártoljuk a hazai ipart!
Orlik András
cipész-mester
Budapest, VII., Csömöri-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült női- és gyermekcipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Női cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Gyermekek-cipők 1 ft 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerinti megrendelések a leguabb divat szerint a lezolesóbb árrban számíttatnak. Javítások gyorsan s fontosan eszközöltetnek.

Gyermek és női ruha
készítését olcsón elvállalom. Logódy-u. 104. ajtó 5. Buda.

Legolesóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.
saját készítményű női- és gyermek cipő-raktára Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerinti megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

DRESZMANN KAROLY
BUDAPEST

horvát homorú-készítő villanyerővel. — Különleges-ségű szlet horboly- és lodroszati-cikkokban. — Nagy raktár angol és svéd horovákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort
és kártyos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetíték mindent a világon! választélyegyet kérek. «Telegraph» Marosludason.

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urad, ki az illető országokban tartózkodott. Kitérő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Díjtalanul

meglátogatok kezeség nélküli kölcsönüggekben önálló, hitelképes egyéneket disktrót gyorsabb lebonyolítás céljából. Ajánlatok — állás, foglalkozás megjelölésével — Alvinczy Sz. Képiró-utca 11. küldendők. Választélyegyet.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló-könyvelő. Erzsébet-körút 58, középső felütrőket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és ketős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölvekeknek külön oktatás. Vidékiek levelezéleg sajtálthatják el a könyv-vitelt.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOCSÓBB.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

FŐSSZEMAJTHATÓ VASÁGY IACÉLSODRONY
3KIVENETŐ MATRACGAL 10FT. AGYBETÉT 5FT.
GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kártyosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Budapest legnagyobb szőrne bevásárlási forrása. Oriási raktár divatos Szukasz Sztóla gallérokban. Viszont-eladóknak ritka alkalom.
TSUK MIKSÁNÁL, ANDRÁSSY-UT 31. SZ. KIRÁLY-UTCA 38. SZ.

Elegáns női ruhákat
készíték saját műtermemben mérték után 15 és 18 ft. ért. A 18 ft-os ruhák 2 ft 50 kros divatszövetből készíttetnek. — Elegáns Cibelin-Costum, reformalji és Paletó, a téli divat díszre 15 és 18 ft. — Elegáns angol és francia Szalontóittek 18-20 ft és teljebb.
Téli kabátok és Paletók, finom fekete posztóbból elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 ft. — Pongyolák flannel vagy barchetból 3 ft 10 kr., 4 ft 50 kr. — Ingblou ok flannel vagy barchetból 90 kr., 1 ft 20 kr., 1 ft 40 kr. — Divat ingblouk atlasz flannelből 1 ft 90 kr., 2 ft 20. — Finom kocka és sávos szövetekből 1,60-1,90 ft., 2 ft 20 kr., 2 ft 80 kr., 3 ft 50 kr. Vidéki megrendelések lelkismeretesen eszközöltetnek. Mértékmegeadas fel-árbőség, al-árbőség, ujjá hossza vagy egy jól aló derékas alhossza beküldendő.
BRUCK ZSIGMOND
CSENGERY-UTCA 35. Andrassy-ut 51. sarok.

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKA TEJ,
mely azonnal eltávolít minden szepőt, májfoltot, pattanást, bőrrákat (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdöszeg, fiatalosgot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poude 2 K.
Főszékhely: **Balassa Kornéi** gyogy- BUDAPEST.
desi hely: **szecara Erzsébetfalva.**
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapestben: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrassy-ut 28.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.
Olcsó, szolid árak!
Pontos kiszolgálás!
Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruháza.
Magyar gyártmány!
ASZÓDI S. * és TÁRSA
férfiszabó-mester.
VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)
Nagy választék angol és francia divatkeimekben.
Mérték szerinti megrendeléseket az általánosan elismert 14 ft árakban a leguabb divatkeimekből készíttetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 126

Bámulatos egy «Columbia» grafon haratisztasága és tiszta hangkiejtése, erőssége! «Columbia» lemezek utólérhetetlenek!! Párisi világkiállításon «Grand Prix»-el kitüntette. — Kis lemez K 2,50, nagy lemez K 5.— «Columbia» (Hartuss) hengerek K 1,75.
Telefon 62-88. Telefon 62-88.
Wiegand és Társa
BUDAPEST, III.
VIII., Aggteleky-utca 17. sz. 226

Figyelem! Céglünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden ügyünk, ki 12 forintot meghaladó rendeléményt tesz, a szótól ardeképe vagy bármely tetszés szerinti kis lény kép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készit hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltséggel, 1 ft 20 krt számíttunk.
Az ipar 12 forintot 12 forint 50 krajcár egy darab helyempaplan fodorra! és szőbbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
Megrendelhető csakis **GICHNER TESTVÉREK** BUDAPEST, Múzeum-körút 27.
Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutoraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

500 forintot fizetek annak, ki **Bartilla fogvize**nek használatát mellett — üvege 30 kr. — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 krajcár.)
BARTILLA WINKLER ED.
Wien, 19/L, Sommergasse 1. Főraktár Budapestben: Török I. Király-u. 12., Andrassy-ut 29., Dr. Egger Váci körút 17. Kapható minden gyógyszerárban Csakis Bartilla fogviz kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmazatik. 9

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 3. (Andrassy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott a «Stephaneum» kőirógépen Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.